

Березовська М. О., Капіганчук В. С., Немеризька Л. В.
РІЗНОВИДИ ВИРАЗОК ПАРШІ ЗВИЧАЙНОЇ В ЗАЛЕЖНОСТІ ВІД СТІЙКОСТІ СОРТІВ
Житомирський національний агроєкологічний університет
бульвар Старий, 7, м.Житомир, 10008, Україна
 e-mail: luda.nemerizka72@ukr.net

Однією з найбільш поширених і шкодочинних хвороб картоплі в умовах України є звичайна парша, збудниками якої є група (близько 30 видів) специфічних мікроорганізмів – актиноміцетів, найпоширеніший з яких *Streptomyces scabies* (Деременко, 2009). У окремі роки вона спричиняє великі збитки картоплярству, різко погіршуючи смакові, насінні та товарні якості бульб. Селекція картоплі на стійкість до парші звичайної ускладнюється відсутністю стійких сортів проти цього захворювання та складною залежністю розвитку хвороби від ґрунтово-кліматичних умов під час вегетації (Витенко В.А. і др., 1988).

Парша звичайна характеризується високою шкодочинністю. Збудники хвороби знижують схожість бульб на 10–12 %, зменшують продуктивність рослин на 25–30 %, сприяють більш сильному ураженню бульб фітофторозом і різними видами гнилей. Крім того, парша значно зменшує масу бульб під час зберігання. Бульби з виразками звичайної парші погано зберігаються, часто уражуються збудниками сухих і мокрих гнилей (Коваль Н.Д., 1986).

Шкодочинність парші проявляється і у погіршенні харчових якостей картоплі: знижуються смакові якості, збільшуються відходи при очищенні бульб, зменшується вміст крохмалю (Іванюк В.Г. і др., 2005).

Відомо, що парша звичайна може проявлятися на бульбах у різних формах, а тому метою наших досліджень було встановлення не лише ступеня розповсюдження парші звичайної, але і типів захворювання.

За період проведення досліджень нами виявлено три типи захворювання, однак всі вони мають різну ступінь поширення.

Матеріалом для проведення досліджень були зразки бульб з симптомами ураження їх паршею звичайною, відібрані в осінній та весняний періоди протягом 2014 року (таблиця 1).

Таблиця 1. Різновиди виразок парші звичайної в залежності від стійкості сортів (2014р.)

Тип захворювання (виразок)	Уражено бульб у зразку	
	шт.	%
Сорт Слов'янка (відносностійкий)		
Виразки плоскі	20	23,5
Виразки випуклі	10	11,8
Виразки заглиблені	5	5,9
Сорт Ольвія (сприйнятливий)		
Виразки плоскі	25	29,4
Виразки випуклі	15	17,6
Виразки заглиблені	10	11,8

За період проведення досліджень всього було відібрано 85 зразків бульб з ознаками ураження паршею звичайною, з яких 29,4 % мали тип захворювання у вигляді плоских виразок.

Найрідше парша звичайна проявлялась у вигляді заглиблених виразок – не більше як у 11,8 % випадків.

Таким чином, в результаті проведення фітопатологічних експертиз бульб нами встановлено, що парша звичайна досить розповсюджене захворювання картоплі, яке в

основному проявляється у вигляді плоских виразок і уражує щорічно близько 30 % врожаю.